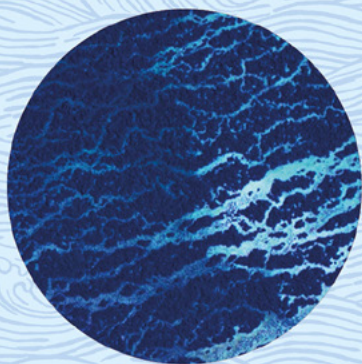

Denis THÉRIAULT

CHLAPEC,
KTORÝ PATRIL
MORU

Ljndeni

Chlapec, ktorý patril moru

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Denis Thériault

Chlapec, ktorý patril moru – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Ljndeni

Chlapec, ktorý patril moru

Denis THÉRIAULT

CHLAPEC,
KTORÝ PATRIL
MORU

Ljndeni

© L'Iguane - XYZ, 2001
© 2019, Albatros, for the present edition,
through Allied Authors Agency, Belgium.

Translation © Kristína Hečková, 2019
Illustration © Kristína Hečková, 2019
Cover design © Radoslav Bielený, 2019

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-1143-2
ISBN e-knihy 978-80-566-1165-4 (1. zverejnenie, 2019)

Venujem H el ene a Camille.

Bez nich by som bol len tul ak.

1

Pri ponoroch do veľkých hĺbok sa človek môže dostať do euforickej nálady pripomínajúcej stav opitosti. „Hĺbková choroba“, ako sa tento úkaz nazýva, je zapríčinená narkotickým pôsobením inertných plynov na nervový systém z dôvodu narastajúceho tlaku.

Z východu prilietajú čajky, zhromažďujú sa na okrajoch striech v hustých rojoch a spoločne lamentujú. Volajú na seba, odpovedajú si, jedna druhú podpichujú, škriekajú ako čarodejnice na svätójánsku noc. Z izby v podkroví ich počujem cupitať sem a tam. Znie to, akoby sa mi nad hlavou presúvalo vojsko drobných škriatkov. A keď pozriem cez okno, vidím ich zoradené na streche kôlne ako živé bowlingové kolky. Niekedy sú ich celé húfy ako vo filme o krvilačných vtákoch, no na rozdiel od Hollywoodu sú naše čajky neškodné. Nemusíme sa obávať, neďobnú nám do klobúkov. Ani nádoba na odpadky ich nezaujíma. Každé ráno je to rovnaké. Pýtame sa, čomu vďačíme za ich dochvíľnu návštevu hneď na úsvite.

Mne čajky neprekážajú, no ich ranné prekáračky budia starého otca, ktorý spáva až do obeda. V pyžame vyjde von a kameňmi sa snaží lietajúcu chamrad' rozohnať, ale nevie mieriť, takže tým dosiahne pravý opak a rozhorčený huriavk ešte zosilnie. Ak, pravdaže, nerozbije okno. Najradšej by vzal winchestrovku a urobil s dotieravými operencami rýchly proces, no nemôže. Stará mama pred ním ukryla náboje. Odmietajú sa podieľať na vraždení nevinných vtákov, takže ráno čo ráno trpíme ich škrekot až dovedy, kým sa sami neunavia. To býva okolo siedmej. Potom sa spamätajú a spoločne odletia preč.

Ak mám byť úprimný, ranný rozruch a skoré vstávanie mi v podstate vyhovujú. Končí sa nimi strašidelná noc aj desivé muky a ja si môžem v pokoji vychutnávať májové rána a tešiť sa z pohľadu na zvláštny jas lemujúci jarnú oblohu. Hneď ako priletia čajky, zídem na breh k pulzujúcemu šumeniu ospalej vody. Odtiaľ s nadšením pozorujem nebo, ponorené do žiarivých lúčov nového slnka, ktoré sa opäť hrdó vynára na konci svojej temnej cesty. Vtedy je čas preskúmať podmorské udalosti predošlej noci a vydať sa po stopách malých, občas už mŕtvych svedectiev, ktoré na brehu zanechal odliv. Napríklad minule sa pred domom pani Papetovej vyplavil žralok obrovský. Bol dlhý ako dom a papuľu mal takú ozrutnú, že by ma bol bez povšimnutia prehltoť ako planktón. Ľudia neveriacky krútili hlavami nad obrovskou mŕtvolou. Rozprávali sa, pýtali sa jeden druhého, čo s ňou. Nemohli ju tam nechať. Vzbudzovala príliš veľké rozpaky a navyše už začala aj poriadne zapáchať. No kým sa ju chystali motorovou pílou rozrezať, objavili sa ľudia z ministerstva, aby si vysušeného stroskotanca pozorne prehládli. Pozastavili práce a urobili toľko

fotografií ako policajní inšpektori. Už chýbala len páska, tá žltá vec, ktorou sa vymedzuje miesto vraždy. Sú takí pedantní, vravel som si, že určite zoberú odtlačky prstov aj nám, ale nie. Neboli sme dostatočne podozriví. Keď štátni zamestnanci ukončili rozsiahlu obhliadku, privolali žeriov, potom kamión a žraloka odviezli. Kam? Nevie. Do márnice? Do múzea? Na skládku? Možno na ministerstvo oceánskych záležitostí, kde ho obalili do chrupavky alebo vložili do priestrannej kartotéky s číslom trinásť, ktorá neprepúšťa pach.

Premýšľam, na čo zomrel. Nemal na tele rany ani nebol zapletený do siete. Žeby na žraločiu chorobu? Morské ťažkosti? Vychýňanie cunami? Zdrvujúcu vlnu melanchólie? Koľko rokov sa vlastne dožíva žralok?

Napriek rannému škrekotu čajok som na pláž ešte nikdy neprišiel prvý. Vždy ma predbehne ten chalanisko: Luc Bezeau, so svojím spečeným ksichtom, akoby pochádzal z južnej pologule, v obrovských topánkach, so šmatlavou chôdzou cirkusového klauna a firemnou šiltovkou s logom spoločnosti na výrobu ťažkých strojov – ironický protiklad jeho príliš vychudnutej postavy. Prichádza od východu, ťahá za sebou vreca na odpadky ako vrátnik a prečesáva pobrežie. Okolo vyhasnutých ohnísk z predchádzajúcej noci zbiera prázdne fľaše, ktoré tam zanechali lovci korušiek a iní okoloidúci vandráci. Do vreca hádže mušle, krabie panciere, pierka a kúsok veľrybích kostíc. Najprv som ho považoval za akéhosi novodobého ekológa, ale svoj názor som zmenil, keď som zistil, že za sebou necháva rôzne

iné druhy odpadkov. Bez ohľadu na počasie chodievala na breh každé ráno, akoby plnil svoj životný údel, okrem nedele, keď má povinnosti náboženského druhu. Viem, že pomáha slúžiť omšu v dedinskom kostole, pretože tam chodievame so starým otcom, a vždy keď ho vidím, v duchu si vravím, že vyzerá ako pochmúrny trpaslík krúžiaci okolo farára Loisella, toho veľkého plynného obra. Luc je čudný miništrant. S obrovskými topánkami vyčnievajúcimi spod príliš krátkeho bieleho rúcha, uhľovočiernymi vlasmi havajského strihu a röntgenovými očami mandľového tvaru, ktorými človeku vidí až do žalúdka, vyzerá, akoby práve vystúpil z ufa alebo práčky, ale to mu ani trochu nebráni svedomito si plniť náboženské povinnosti. Miništruje s dôstojnosťou pápeža. Ako liturgický strážny pes pokorne vyčkáva vedľa oltára a predvída kňazove gestá. Človek by povedal, že priebeh celého rituálu ovláda na diaľku. Počas kázne stojí v pozore, s rukami pri tele, ostražitý, pripravený zasiahnuť, a pritom pohybuje len prstami, ktoré neustále zatína a opäť uvoľňuje. Ak by ste mu nasadili kovbojský klobúk a vysadili ho na hlavnej ulici v meste Dodge, ne jeden okoloidúci by si ho zmýlil so streleckým esom. Bandita pláží. Chlapík, ktorý vytasí karafu so svätenou vodou tak rýchlo, že predbehne aj vlastný tieň. Najrýchlejší zvonár na západe. Priznávam, svojou ponurou vážnosťou na mňa urobil dojem. Jeho dobrodružná tvár ladí s mojím pochmúrnym výzorom a podnecuje moju zvedavosť. Ak by mi to dovolil, rád by som sa s ním skamarátil alebo ho aspoň počas jeho ranných obchôdzok pozdravil. No nič také neprichádza do úvahy, pretože k podobným dôvernostiam pociťuje hlboký odpor. Len čo ma zbadá motať sa okolo stožiara alebo si

na môle pochutnávať na čokoládovej buchte, okamžite si zbalí veci a bez ďalšieho otáľania sa poberie preč. Je možné, že je až taký bojazlivý? Alebo len príliš citlivo vníma opar tragických udalostí, ktorý ma zahaľuje? Nech je to akokoľvek, zďaleka ma obchádza ako Odyseus, keď sa vyhýbal neslávnym kútom Egejského mora. Prechádza popri našom dome len preto, že nemá inú možnosť. Zakráda sa, ani na chvíľu sa nezastaví a vždy rýchlo zdúchne, prenasledovaný obavami, ktorým jakživ neporozumiem.

2

Otec trpel skútermániou, bežným ochorením v regiónoch nad päťdesiatou rovnobežkou, spôsobenou tlakom severného pólu a neúprosnou zimou. U väčšiny pacientov sa príznaky na jar vytratili, ale u otca choroba prerástla do chronického, postupne sa zhoršujúceho štádia a stala sa nevyliciteľnou. Bola to vášeň odolávajúca terapeutickej pálave letných dní, latentná horúčka, ktorú prebudili silné októbrové vetry a naplno odštartovalo prvé sneženie, to požehnanie z nebies. Otec sa svojho snežného skútra nevedel nabažiť. Bol by na milovanom stroji aj spával, potvrdzujúc okolnosti jeho najútlejšieho detstva, ktoré predriemal v kočiari upevnenom na lyžiach za motorovými saňami značky Ski-Doo v špeciálnom rodinnom vyhotovení. Na skútri sedel aj vo chvíli, keď sa mu na tvári objavili prvé uhry, dokonca aj v pätnástich, keď vyhral svoje prvé profesionálne preteky na okruhu v Brûlé. A preto určite nikoho neprekvapí, že o niekoľko rokov neskôr práve na skútri počas Ookpik rely stretol mamu, mladú nebojácnu amazonku, ktorá šoférovala mašinu rovnakej kubatúry. Aj ona doslova vyrástla na snežnom skútri. Nalepená na otcovom chrbte ako indiánske batola brázdila krajinu od najútlejšieho veku a už ako päťročná dostala na Vianoce

svoj prvý skúter, zmenšený model, ktorý aj reálne fungoval. Môj budúci otec bol presvedčený, že bez tejto nordickej Evy by jeho život nemal zmysel a rozhodol sa ju získať. Dvoril jej s odhodlanosťou horského záchranára a moja budúca matka priaznivo odpovedala na neoblomnú snahu vysokého snežného muža s pôvabným úsmevom. Rodičia sa na skútri stretávali, na skútri sa zasnúbili, na skútri sa zosobášili a na skútri odišli zo svadby za burácania fakľového sprievodu. Skútrom sa premiestnili hlboko do lesa k zrubu, kde strávili medové týždne, a som presvedčený, že na sedadle ich snežného tátoša ma počali za zvuku vášnivo praskajúceho nylónu.

Po svadbe sa rozhodli usadiť v susednom meste Villeneuve, v priemyselnom srdci severného pobrežia, ktoré prekypovalo pracovnými príležitosťami. Tam som prišiel na svet a vyrástol do výšky prvého metra. Lenže stará dedinka Ferland bola od nás vzdialená iba polhodinu cesty, a tak sme sa tam každé leto vracali za morom a pretrvávajúcou spomienkou na prvopočiatočnú amébu. No ešte častejšie sme tam chodili v zime tešiť sa zo snehu, pretože Ferland bol raj pre ľudí posadnutých skútermániou. Z dvora starých rodičov z matkinej strany sa schádzalo do húštiny pozdĺž stĺpov elektrárne Hydro-Québec, ktoré obrovskými písmenami hlásajú svoju monotónnu abecedu cez celú provinciu až do Nunaviku. Počas zimných víkendov slúžila naša rodinná usadlosť vo Ferlande ako odrazový mostík pre ľudí závislých od nekonečnej divočiny, medzi ktorých patrili aj moji drahí rodičia. Často však chodili jazdiť bezo mňa, pretože napriek tomu, že ma v detstve pravidelne vozievali v povestnom kočiari na lyžiach, ktorý som zdedil po otcovi, javil som sa voči nákaz-

livému vírusu zákernej choroby celkom imúnny. Niežeby som bol na skútre alergický: príležitostne som dokázal zabojsť v pretekoch na zasneženej pláži a boli časy, keď som si úprimne užíval jazdu v temnote tichého polárneho lesa, ale na rozdiel od mojich rodičov sa zo záľuby nestal zmysel môjho života. Rýchlo som sa nabažil nekonečných diaľav a odsudzoval som všetko, čo spôsobovalo neprimeraný hluk na otvorených priestranstvách. Odmietal som sa podieľať na predčasnom topení hibernujúcich zvieratiek a spôsobovať utrpenie malým milým veveričkám. Mal som vznešenejšie ciele, aj keď musím priznať, že som si vedome pripustil niekoľko neškodných zlovykov ako napríklad čítanie. Viac než panensky zasnežené diaľavy ma lákali v mojich očiach vzrušujúcejšie stránky kníh, a kým sa rodičia zabávali na Sibíri, ja som si vychutnával hororový príbeh a napchával sa horúcimi buchtami v starkinej arkierovej obývačke. A presne to som robil aj v nešťastnú februárovú sobotu, keď sa mi zrútil svet. Dalo by sa povedať, že v istom zmysle mi čítanie zachránilo život.

V ten deň zamrzala aj ortuť v teplomeroch. Zo severu dul silný vietor a bral so sebou všetko, čo mu stálo v ceste, no v porovnaní s metelicou, ktorú hlásili na večer, to bol vraj ešte len slabý vánok. Mojich rodičov to neodradilo. Týmto nebojácny deťom z Thule ani na um neprišlo, že by im obdobná maličkosť dokázala zmariť vidinu dobrodružstva, na ktoré sa tešili celý týždeň. A preto v momente, keď naskočil motor, zmizli na skútroch v snežnej chumelici. Sľúbili, že sa vrátia do súmraku, ale slnko prešlo

na západ a spadlo za horizont bez toho, aby počkalo na ich návrat. Kým večera chladla na stole, striedali sme sa pri okne a vyzerali ich v búrke, ktorá každou minútou naberala na sile. Napokon okolo jedenástej reflektory ožiarili dvor a v strnulom sparne obývacej miestnosti sa zjavili dvaja skrúsení policajti, aby nám oznámili zdrvujúcu správu. Ďaleko v tme, päťdesiatštyri kilometrov severne od Ferlandu, zabrzdil vlak spoločnosti QTI na linke z Pineshishu v Monts de Fer a s dvesto vagónmi železnej rudy zostal stáť uprostred metelice. Okolo trate sa povalovali roztrúsené zvyšky môjho otca a jeho majestátnej mašiny. Mamu našli o hodinu neskôr. Náraz ju vychýlil a katapultoval do záveja ďaleko od koľajníc. Zmrznutú na kosť ju naložili do vrtuľníka a v nemocnici napokon zistili, že ešte dýcha. Jej stav označili za kritický: zlomeniny, otras mozgu, vážne podchladenie. Lekári sa zdráhali predpovedať, či prežije.

Nikto nevedel, čo sa presne udialo. Moji rodičia bezstarostne uháňali popri trati, keď do nich narazil vlak. Skrz helmu nepočuli trúbenie a pre chumelicu nevideli prichádzať vlak. Nepozornosť, nedbanlivosť, zlý odhad plus ďalšie chyby. Zhoda okolností, ktoré by sa nemali diať, no napriek tomu sa stávajú, aby nás ranili. Štatistická odchýlka. Alebo, podľa môjho názoru, zjavná neschopnosť Vedúceho špeciálnych efektov. Ukážka jeho ľahostajnosti či dokonca bezcitnosti. Hej, ty tam hore na oblaku! Bavíš sa dobre, ty psychopat? Ideš sa od smiechu popukať? Táram nezmysly. Na oblaku nikto nesedí a Boh je v konečnom dôsledku iba stará spráchnivená povera.

Až na pohrebe pred zatvorenou truhlou som sa dozvedel poslednú a zároveň najbolestnejšiu skutočnosť. Stál som vedľa vyzývavo sa lesknúcej škatule ukrývajúcej

telesné pozostatky môjho otca a búril som sa. Nedokázal som pochopiť, prečo mi nechcú dovoliť posledný raz uzrieť jeho tvár. Kričal som na nich, kázal som truhlu otvoriť. Vtom ma starý otec odtiahol do susednej miestnosti a vysvetlil mi, prečo nie je možné vyhovieť môjmu želaniu. Otcovo telo sa totiž nepodarilo nájsť celé. Vráttane iných anatomických nedostatkov mu chýbala hlava. Zrazu som mal pocit, akoby ma prešlo sto oceľových kolies. Pamätám si, že sa mi zakrútila hlava a striaslo ma od zimy, aj keď radiátory hriali na maximum. Potom som začul tmenú hudbu, zatmelo sa mi pred očami a odpadol som. Prekliata kantáta napáchnutá kadidlom. Ďakujem, zhnusili ste mi Bacha na celý život.

Skútermánia bola zjavne choroba, ktorá mohla byť smrteľná. Počul som, že vášeň je už raz taká, že ľudia z nej strácajú hlavu. A teraz tu máme dôkaz.

3

Aspoň mama nie je mŕtva. Napriek silnej rane do hlavy ešte stále žije, aj keď v tajomnej krajine ďaleko nad severným pólom. Za hranicami snov, vravia doktori. Nič viac nevedia: moja mama sa vymyká príručkám modernej medicíny.

Každý deň chodíme do nemocnice vo Villeneuve a pozorujeme, ako spí. Dlhé hodiny sedím pri posteli, sklonený nad jej rozprávkovou tvárou. Jej čelo je ako čerstvo zasnežená pláň. Ako zamrznuté jazero Nelligan. Monitory vedľa nej sú ticho. Mama žmurká, chveje sa a dýcha, ale jej EEG krivka je plochá. Spí a s naším svetom ju spája len napájacia hadička, cez ktorú prijíma tekutiny ako rastlina. Mama je ako jedna z tých kvetín, ktoré sa vkladajú do skrine, aby zaspali. Ona tu má aspoň dosť svetla. Jej izba je na štvrtom poschodí s oknom a výhľadom na záliv, v ktorom plávajú ostrovy.

Lekári tvrdia, že nič nepočuje, ale my sa s ňou napriek tomu rozprávame. Stará mama si dokonca v duchu predstavuje, ako jej mama odpovedá. Sedí vedľa nej, štrikuje rukavice, kŕmi ju dedinskými klebetami, zatiaľ čo ja jej češem vlasy. A keď stará mama odíde pozdraviť kamarátku Amandu na oddelení dlhodobej starostlivosti, konečne sa

môžem o mamu postarať tak, ako chcem ja. Načiahnem sa k nej a triem jej skrehnuté končatiny. Jej ruky si strčím pod sveter a prikladám na svoje nahé telo, aby sa jej čo najrýchlejšie zohriali. Nikdy neplačem. Čo ak ma predsa len počuje a nahnevá sa? Slzy si odkladám na večer.

Nikto nevie, kedy alebo či sa vôbec niekedy vynorí z hĺbín, ale ja nepochybujem, že sa vráti. Viem, že ma neopustí.

Starkí mi ustlali v izbe na poschodí, a keď vidím, aké majú o mňa obavy, zo všetkých síl sa snažím usmievať. Po rokoch vo Villeneuve, s obchodnými domami, svetelnými križovatkami a prístavom, ktoré ako magnet priťahujú obchodníkov so železnou rudou z celého sveta, je zvláštne, že som skončil práve tu, vo Ferlande. Je to iný svet, akási čarovná dedina, kde sa klebety šíria rýchlosťou vetra. Dalo by sa povedať, že odtiaľto pochádzam, keďže môj štvrtý pradedo dostal pred dvesto rokmi spásonosný nápad túto osadu založiť. Dokonca aj jediná ulica v dedine nesie moje meno. Dlhá je asi desať kilometrov a spája približne tristo domov, ktoré za roky vyrástli medzi Pointe-Rouge a Les Gigots. Srdcom dediny preteká rieka Uapush a v jej ústí na malom výbežku stojí červeno-biely dom, v ktorom vyrástla moja mama a ktorý sa dočasne stane aj mojím príbytkom.

Ferland, to je more. Hoci na mape je označený ako záliv, náprotivnú modrastú vidinu južného pobrežia zahliadnete iba za ojedinele jasnej oblohy. Ferland je križovatka živlov, prírodný lievik, miesto, kde sa stretávajú vietor, les a vlny. Kolíše medzi tichom a hlukom, medzi obrovskou horúča-

vou a absolútnou nulou. Je to zem bohov, oveľa starších než domnelý Vedúci špeciálnych efektov, dúpã vymyslených pirátov a lesných obrov, podobenstvo k zrodu sveta, z ktorého chodí mráz po chrbte, a rozprávkový svet, lepší než televízna inscenácia. V zime sa záliv premení na kryogénnu púšť, mesačnú krajinu, ktorou sa občas smelo preženie federálny ľadoborec, ale nakoniec jar zvíťazí a v lete je Ferland rozkvitnutý kus Škandinávie s plážou farby lesnej zveri, lemovanej pieskomilnými rastlinami a dlhým pásom chocholatých dún. Ferland je hviezdna obloha, a keď sa jemný vánok z východu preženie po hladine a more sa zaleskne ako tmavý drahokam, Ferland je živé zrkadlo odrážajúce belostné svetlo mesiaca.

Moji starkí sú zvláštna dvojka. On je strnulý dlháň, vedľa ktorého aj strašiak do maku vyzerá elegantne, zatiaľ čo ona je šarmantná nízka dáma, vždy dokonale nahodená. Starý otec je synom naozajstného poštového úradníka jej vzdialeného veličenstva, so saňami, psami a veľkou namrznutou bradou. Dokonca aj starý otec slúžil za mladí kráľovnej. Pracoval ako dedinský telegrafista. Z úradu, ktorý susedí s jeho domom, sa dodnes stará o miestnu poštu a vo voľnom čase údieva lososa, povestné sladké voňavé mäso, ktoré sa v ústach rozplýva ako dužina exotického ovocia. Starý otec veľmi rád rozpráva strašidelné príbehy. Večer, keď na brehu zapálime oheň, plní mi hlavu hrôzostrašnými táraninami a inými pravdivými fabuláciami o nebojácnych námorníkoch a odvážnych lovcoch kožušín, ktorí povstali proti panteónu primitívnych bož-

stiev. Niekedy urobí dramatickú prestávku a otvorí si pár fliaš piva, ktoré ukrýva v udiarni. Prechovávanie alkoholu v dome, kde pravidlá určuje stará mama, je zakázané odvtedy, čo sa starý pán oddával jeho nadmernej konzumácii. Starý otec je už oveľa striedmejší. Vystačí si s tromi, najviac štyrmi nenápadnými fľašami piva.

Stará mama sa niekedy správa zatrpknuto. So svojim manželom nezaobchádza práve v rukavičkách, ale mňa, úbožiatko, zahŕňa nekonečnou láskou a rád sa túlim k zastaranej vôni jej parfumu. Stará mama vládne domácnosti železnou rukou. Hygiena je jej základná cnosť. V lete, keď sa vraciam z mora, mi nedovolí vstúpiť dnu, kým sa osobne nepresvedčí, že neprehliadla ani posledné zapatrošené zrnko piesku medzi prstami na nohách. Dokonca aj starého otca pri návrate z udiarne často prinúti vyzliecť sa ešte na verande. Stará mama je hrdá na svoj výzor, o ktorý sa aj náležite stará. Sleduje najnovšie módné trendy a ošumelý vzhľad jej manžela ju vytáča. Aká je to hanba, že sa musí na verejnosti ukazovať v sprievode takého vandráka! Chcela by ho vziať na nákupy do Villeneuve, ale o tom môže iba snívať, pretože už len z pomyslenia na obchody mu behá mráz po chrbte.

Stará mama vie, že starý otec ukrýva v udiarni fľaše. Nie je z toho nadšená, ale aspoň sa uspokojuje myšlienkou, že ich dostala preč z domu. Ešte by chcela docieľiť, aby prestal fajčiť, a keďže starý otec je v tomto smere neoblomný, povýšila boj na psychologickú úroveň: odkladá fólie z prázdnych cigaretových škatuliek a pomaly z nich vytvára čoraz väčšiu olovnatú guľu, hmotný obraz neúprosne napredujúcej rakoviny, ktorá ho jedného dňa zabije. Starý otec sa tým odmieta dať zastrašiť. Len čo stará

mama na guľu prilepí novú fóliu, obviní ju z psychického týrania. Ona mu to vracia výčitkami a vyhadzuje mu na oči jeho nezodpovednosť. On jej zase vytýka, že mu neustále rozkazuje, na čo mu ona odvrkne, že je tvrdohlavý starý somár. Podobné roztržky sú časté a dokážu sa poriadne vyhrotiť. Pre chudobnejšiu zásobu uštipačnej hantírky sa starý otec na poli verbálnej prestrelky väčšinou vzdá ako prvý. Od tej chvíle odpovedá na otázky výlučne v morzeovke, ktorej stará mama nerozumie, a on sa tak môže dopúšťať surovostí, za iných okolností neprijateľných. Ja Morseovu abecedu ovládam a to ma stavia do neľahkej pozície tlmočníka. Zo všetkých síl sa pokúšam nachádzať eufemizmy. Som mierový dozorca. Snažím sa udržať situáciu pod kontrolou, ale moje diplomatické zručnosti sú na zaplakanie a škriepky sa často vystupňujú až do obligátneho masakra. Ona ho nazve ožranom, on jej vyčíta, že je závislá od binga. Ona na neho kričí, že je špinavý ako prasa, a on odvrkne, že má ovisnuté prsia. Takto stúpajú spolu po rebríku úmyselných nadávok, až kým dosiahnu hornú hranicu urážok toho najhrubšieho zrna: ona vyhrkne, že je senilný. On na to, že ona je starý vtieravý špiceľ. Nič iné ich nedokáže tak hlboko raniť. Čo, samozrejme, nevyklučuje opodstatnenosť oboch výrokov. Áno, starý otec má vrtochy, ktoré je možné pripísať pokročilému veku. Niekedy, keď sa mu zdá, že vidí nemecké ponorky, nahlási ich pobrežnej hliadke, odkiaľ ho zdvorilo ubezpečia, že sa tým budú nepochybne zaoberať. A rovnako je pravda, že stará mama sa občas pod rúškom tmy po špičkách vykradne na poštu, aby nad parou pootvárala listy adresované našim susedkám. Ale keď starkí v mene pravdy siahnu po tých najštipľavejších zbraniach, nastane

zlom. Starý otec tresne dverami a odpochoduje do udiarne, kde sa spije do nemoty, a stará mama si sadne za stôl a začne zúrivo šiť, prisahajúc, že si radšej podreže krk, než by mala ešte niekedy prehovoriť s tým starým somárom.

No nikdy im to nevydrží príliš dlho. Na druhý deň sa starý otec vráti, zaklope na dvere a s kyticou kvetov v ruke sa ospravedlní. Stará mama prijme kvety, odmietne ospravedlnenie a pozve starého otca k stolu, kde na neho čaká jeho obľúbené jedlo. Vtedy im doprajem súkromie a odoberiem sa skoro spať. A keď sa v noci náhodou zobudím, cez tenkú priečku začujem, ako pod nimi praská posteľ. Viem, že je to iba otázka času, kedy opäť začnú lietat obvinenia, no nateraz vyhlásili prímerie. Chvíľu, to znamená niekoľko dní, sa napriek svojim pochabostiam budú ľúbiť a z tichých kútov domu bude zaznievať Pieseň piesní.

Moje štúdium je tento rok, zdá sa, vážne ohrozené. Starkí ma chcú zapísať do dedinskej školy. Ani slovom nemamietam. V skutočnosti mi je to jedno: som príliš zaneprázdnený opätovným prežívaním svojej bolesti a podobné banálnosti ma nezaujímajú. Topím sa v tmavom bahne. Snažím sa byť silný, ale často ma gniavi obava, že táto čierna hodina mojej roztrieštenej existencie sa už nikdy neskončí. Stratil som záujem podieľať sa na živote. Chcem len spať a odpočívať v pokoji, ale dokonca ani to nemôžem, pretože na mňa neustále útočia desivé nočné prízraky.

Sníva sa mi o mieste päťdesiatštyri kilometrov severne odtiaľto. V mojich morách sa javí ako pohyblivé bludisko so stenami z temných poryvov vetra, ako labyrint so ze-

mou prerastenou trblietavými koľajnicami, po ktorých sa prechádzam zmrznutý na kosť a hľadám východ. Najviac sa obávam veci, ktorú počujem túlať sa popri trati. Akási jurská príšera, ktorá trúbi a rovnako ako ja ustavične niečo hľadá. Vykročím dopredu, no strachom zomieram pri pomyslení, že sa stretieme zoči-voči. Utekám preč, snažím sa preraziť von zo sna a nakoniec padnem do svojej postele plnej úzkosti a obáv a ešte stále počujem otrasné monštrum ručať pod oknom a cítim, ako sa celý dom otriasa pri každom jeho kroku. Potom už neexistuje nič, len moja posteľ a neskôr už iba ja.

Opakuje sa to noc čo noc. Mám zvrátené sny. Jediný liek je nezaspať. Radšej než čeliť Minotaurovi, ponáram sa do kníh a lámam všetky čitateľské rekordy. Dobrovoľne trpím nespavosťou a teším sa, že sa mi darí víťaziť v tejto vytrvalostnej skúške, ktorú vedieme spolu ja a noc. Prvé ranné záblesky sú moja odmena, úsvit moja trofej.

4

V snahe zachrániť zvyšky môjho všeobecného vzdelania ma starkí konečne poslali do školy. Keďže je pomaly koniec mája, nevidím v tom žiadny zmysel, no napriek tomu som súhlasil, aby som im spravil radosť. Chcú ma dostať z domu, aby som sa stretával s rovesníkmi a prišiel na iné myšlienky. A tak hrám ich hru a predstieram, že veci sa vracajú do normálu.

V šiestej triede bol iba jeden neobsadený stôl. Úplne vzadu, s radiátorom a výhľadom na more, vedľa Luca Bezeaua. Takto sme sa stali susedmi, takmer bratrancami, silou inštitucionálneho rozčlenenia. Slovo príbuzenstvo je v tomto prípade iba slovný zvrät, pretože na môj príchod zareagoval Luc s chladnokrvnosťou anglickej rodiny. Ja som svoj údel prijal a celý deň sa zamýšľal nad jeho zmäteným pohľadom. Vyzerá ako mimozemšťan. S dobrodružným ksichtom a bystrozrakými hypnotickými očami ani náznakom nezapadá medzi ružovolicích Vikingov nadopovaných vitamínmi, ktorých je plná škola. A navyše každý jeho krok sprevádza pach zatuchnutej tresky. Ja len dúfam, že mu nenapadne využiť si topánky...

Dalo by sa povedať, že svojím spôsobom je Luc vzorový žiak. Zachováva rozvahu olympijského športovca. Je majstrom sveta v bojovom tichu. Nikoho nevyrušuje ani nespôsobuje rozruch. Pravdupovediac, nikdy som ho nevidel otvoriť ústa a dokonca aj učiteľka si dáva pozor, aby sa ho nič nepýtala. Asi tuší, že by jej aj tak neodpovedal. Ich vzťah je založený na príčine a následku, aj keď v ich prípade je to naopak. Luc sa nesnaží hľadať výhovorky, len žije vo svojej osobnej bubline a nikoho neobťažuje. Prilepený k lavici, úplne bez pohybu civie von oknom na more alebo zíza na gumu, akoby sa ju snažil zhyponotizovať. Zvyšok dňa si kreslí a treba podotknúť, že je v tom naozaj dobrý. Okraje jeho zošitov sa hemžia nádhernými obrazmi rýb a jašterov. Inokedy zase skladá básne v akomsi vymyslenom jazyku, a napriek tomu, že sú nečitateľné, tieto jeho zbytočné haiku predsa len niečo znamenajú, pretože pri ich písaní sústredene vystrkuje jazyk. Pod hrubým pancierom sa ukrýva činná myseľ. Rozhodne je inteligentný, lebo napriek tomu, že nechodí do školy často, známkami sa radí medzi najlepších. Veľa číta: v knižnici si vyberá hrubé zväzky, vedecké učebnice pre vyššie ročníky, najčastejšie o morskej biológii.

Vzdávam sa. Nepodarilo sa mi premostiť roklinu nedôvery, ktorá oddeľuje naše lavice, ale Luc ešte stále púta moju pozornosť. Nemôžem si pomôcť. So záujmom entomológa skúmam jeho smiešnu kotrbu a pýtam sa sám seba,